

## NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG MÔ HÌNH HỌC TẬP SUỐT ĐỜI TRONG GIA ĐÌNH, ĐÒNG HỌ, CỘNG ĐỒNG, ĐƠN VỊ GÓP PHẦN XÂY DỰNG XÃ HỘI HỌC TẬP TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

**NGUYỄN VĂN SƠN**

Hội Khuyến học tỉnh Quảng Bình

**H**ọc tập suốt đời là xu thế phát triển tất yếu không chỉ ở các nước trên thế giới, trong khu vực mà còn ở Việt Nam. Học tập suốt đời là một đặc trưng mới của xã hội hiện đại, là xu thế tất yếu trước yêu cầu mới của thời đại - Thời đại được đặc trưng bởi sự phát triển nhanh chóng của khoa học kỹ thuật và công nghệ, thời đại của sự “bùng nổ” thông tin, thời đại của xu thế toàn cầu hóa và thời đại được đặc trưng bởi kinh tế tri thức, bởi nền văn minh trí tuệ.

Để thực hiện mô hình học tập suốt đời, các nước phát triển trên thế giới và nhiều nước trong khu vực hiện đang có những bước đi quan trọng về cơ sở lý luận cũng như thiết lập nền tảng pháp lý và tổ chức thực hiện.

Ở Việt Nam, Đảng và Nhà nước ta đã đề ra nhiều chủ trương, chính sách quan trọng nhằm phát triển nguồn nhân lực, trong đó vấn đề cốt lõi là học tập suốt đời. Ngày 9/1/2013, Thủ tướng Chính phủ ra Quyết định 89/QĐ-TTg phê duyệt Đề án “Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2012-2020”. Trên cơ sở đó UBND tỉnh Quảng Bình ban hành Quyết định 2436/QĐ-UBND ngày 7/10/2013 phê duyệt kế hoạch thực hiện Đề án “Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2012-2020” trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.

Nhằm góp phần xây dựng xã hội học tập ở tỉnh Quảng Bình, Hội Khuyến học tỉnh đã thực hiện nhiệm vụ KH&CN: “Nghiên cứu xây dựng mô hình học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị góp phần xây dựng xã hội học tập trên địa bàn tỉnh Quảng Bình”.

Mục tiêu nghiên cứu của nhiệm vụ là đẩy mạnh hoạt động học tập thường xuyên, học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị góp phần xây dựng xã hội học tập trên địa bàn tỉnh Quảng Bình, đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập khu vực và quốc tế.

Kết quả nghiên cứu, nhiệm vụ đã đánh giá thực trạng học tập suốt đời ở tỉnh Quảng Bình giai đoạn từ năm 2010 đến năm 2016. Qua đó nêu bật được các kết quả cuộc vận động xây dựng gia đình hiếu học, dòng họ hiếu học, cộng đồng khuyến học trên địa bàn tỉnh. Trên cơ sở đó có những đánh giá chung về cuộc vận động xây dựng gia đình hiếu học, dòng họ hiếu học, cộng đồng khuyến học.

Cuộc vận động xây dựng gia đình hiếu học, dòng họ hiếu học, cộng đồng khuyến học thật sự đã đi vào chiều sâu, lan tỏa, trở thành phong trào quần chúng có tác dụng khơi dậy truyền thống hiếu học trong mỗi gia đình, dòng họ, khu dân cư có tác động tích cực đến các hoạt động khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập. Gắn kết giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội, hỗ trợ tích cực cho mục tiêu phổ cập giáo dục tiểu học, trung học cơ sở, chống các hiện tượng tiêu cực xâm nhập học đường, chống hiện tượng lưu ban, bỏ học, chống ngồi nhầm lớp, tạo môi trường giáo dục lành mạnh, rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh thông qua các phong trào “Tiếng trống khuyến học”, “Đội tuyên truyền măng non”, “Hội Khuyến học cơ sở dự chào cờ sáng thứ hai hàng tuần”, “Câu lạc bộ khuyến học”...

Những biện pháp đó đã góp phần hạn chế các tệ nạn xã hội, tai nạn giao thông, ứng xử có văn hóa, thúc đẩy phong trào thi đua dạy tốt, học tốt. Các trung tâm học tập cộng đồng ngày càng được củng cố, phát triển cả số lượng và chất lượng...

Từ kết quả nghiên cứu, nhiệm vụ đã xây dựng định hướng phát triển mô hình học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị ở tỉnh Quảng Bình giai đoạn đến năm 2020, cụ thể:

Triển khai đầy đủ, toàn diện các mục tiêu, nhiệm vụ và các giải pháp thực hiện đã nêu tại Quyết định số 2436/QĐ-UBND ngày 7/10/2013 của UBND tỉnh về phê duyệt kế hoạch thực hiện đề án “Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2012-2020” của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn tỉnh Quảng Bình và Kế hoạch 848/KH-UBND ngày 9/7/2014 của UBND tỉnh về thực hiện đề án “Đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng đến năm 2020”. Chú trọng công tác khuyến học khuyến tài, nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao. Xây dựng và phát triển tổ chức hội và phát triển hội viên trong các cơ quan, trường học, doanh nghiệp, lực lượng vũ trang nhân dân. Đẩy mạnh và nâng cao chất lượng hoạt động của các trung tâm học tập cộng đồng để giúp người dân có điều kiện học tập thường xuyên, học tập suốt đời...

Trong thời gian tới, để xây dựng và phát triển các mô hình học tập trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị ở tỉnh Quảng Bình cần có các nhóm giải pháp sau:

*Nhóm giải pháp đẩy mạnh công tác tuyên truyền về xây dựng và thực hiện mô hình học tập suốt đời ở cơ sở, xây dựng nhận thức đúng đắn cho cán bộ, hội viên về ý nghĩa, mục đích, lợi ích của việc triển khai thực hiện những mô hình học tập, đẩy mạnh phong trào thi đua xây dựng gia đình học tập, dòng họ học tập, cộng đồng học tập và đơn vị học tập trên những thành quả xây dựng gia đình hiếu học, dòng họ hiếu học và cộng đồng khuyến học.*

*Nhóm giải pháp về tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng và Chính quyền các cấp và tăng cường sự phối hợp, kết hợp của các ban ngành đoàn thể và toàn xã hội và vai trò nòng cốt của Hội Khuyến học các cấp nhằm đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị. Tổ chức cuộc vận động “toàn dân học tập và làm theo gương học tập suốt đời của Bác Hồ vĩ đại”.*

*Nhóm giải pháp về xây dựng các thiết chế, cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ cho mô hình gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị học tập hoạt động.*

Củng cố và phát triển hệ thống trung tâm học tập cộng đồng cấp xã theo hướng khoa học hóa và hiện đại hóa, tăng cường mối quan hệ đào tạo giữa trung tâm học tập cộng đồng với các thiết chế văn hóa có chức năng giáo dục (Nhà văn hóa, Thư viện văn hóa xã, Thư viện, Câu lạc bộ, Cơ sở giáo dục nghề nghiệp cấp huyện...) để mở rộng điều kiện và cơ hội học tập, đồng thời nâng cao chất lượng đào tạo ở các trung tâm.

Tổ chức các câu lạc bộ của tỉnh làm nơi giao lưu, chia sẻ, học hỏi những tri thức mới, những kỹ năng cần thiết cho những người đã có trình độ học vấn cao (đại học và sau đại học).

*Nhóm giải pháp về cơ chế, chính sách, nhằm đảm bảo các điều kiện về cơ chế, về tài chính cho sự tồn tại và phát triển các mô hình học tập trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị trong thời gian tới, đồng thời tạo cơ chế phối hợp chặt chẽ trong việc triển khai thực hiện 7 đề án thành phần theo Quyết định 89/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ.*

*Nhóm giải pháp về thực hiện tốt công tác kiểm tra, đánh giá, công nhận danh hiệu “Gia đình học tập”, “Dòng họ học tập”, “Cộng đồng học tập” và “Đơn vị học tập”; tổ chức trao đổi, học tập kinh nghiệm, nhân rộng mô hình tiên tiến.*

*Nhóm giải pháp về củng cố tổ chức và xây dựng đội ngũ cán bộ hội khuyến học các cấp và nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ khuyến học cơ sở.*

Xây dựng mô hình gia đình học tập, dòng họ học tập, cộng đồng học tập và đơn vị học tập là một sự nghiệp lớn về giáo dục, tạo nên một “Văn hóa học tập” trong cộng đồng.

Sự học không có mục đích tự thân, mà như lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh thì học phải đi đôi với làm, người học phải tâm niệm về học để tiến bộ, học để phục vụ nhân dân, học để làm người. Tư tưởng và triết lý học tập của Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn giữ nguyên giá trị và trở thành chân lý thời đại. Tư tưởng đó bắt gặp ý tưởng giáo dục của UNESCO khi tổ chức này chủ trương xây dựng 4 trụ cột của giáo dục: *Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tồn tại.*

Phong trào xây dựng gia đình hiếu học, dòng họ hiếu học, cộng đồng khuyến học đã tạo cơ sở bền vững cho việc xóa đói giảm nghèo, làm giàu cho bản thân, gia đình và xã hội, tăng nhanh nguồn quỹ khuyến học hàng năm của gia đình, dòng họ và cộng đồng, kịp thời hỗ trợ giúp đỡ sinh viên nghèo đến trường, động viên học sinh, sinh viên có thành tích xuất sắc trong học tập, phát triển tài năng...

Trên cơ sở đánh giá thực trạng cuộc vận động phong trào học tập suốt đời của tỉnh Quảng Bình trong thời gian qua và tình hình thực tế tại địa phương, nhiệm vụ đã đề xuất xây dựng 5 mô hình học tập suốt đời, đó là: Mô hình gia đình học tập; Mô hình dòng họ học tập; Mô hình cộng đồng học tập; Mô hình đơn vị học tập (giành cho cơ quan, trường học, lực lượng vũ trang); Mô hình đơn vị học tập (giành cho doanh nghiệp).

Để thực hiện tốt phong trào học tập suốt đời ở tỉnh ta, Ban Chủ nhiệm nhiệm vụ, Hội Khuyến học tỉnh có những đề xuất, kiến nghị sau:

- Đối với Ban Thường vụ Tỉnh ủy:

- + Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập và học tập suốt đời đến các Đảng bộ trực thuộc, Ban cán sự Đảng, Đảng đoàn của các cơ quan ban ngành, đoàn thể trong tỉnh.

- + Chỉ đạo cấp ủy, chính quyền các cấp đưa

hoạt động khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập và học tập suốt đời vào nghị quyết nhiệm kỳ, hàng năm và có đánh giá kết quả thực hiện.

- + Lãnh đạo thống nhất trong toàn tỉnh đưa một số tiêu chí của khuyến học như đảng viên phải là hội viên hội khuyến học, gia đình đảng viên phải là gia đình học tập; tổ chức đảng gắn liền với cộng đồng học tập, các cơ quan, đơn vị phải đạt đơn vị học tập... để đánh giá, phân loại tổ chức đảng và đảng viên hàng năm.

- + Chỉ đạo các tổ chức đảng trong tỉnh quan tâm phát triển tổ chức hội khuyến học tại các cơ quan đảng, chính quyền, các doanh nghiệp, lực lượng vũ trang trên địa bàn làm lực lượng nòng cốt trong các hoạt động khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập và học tập suốt đời.

- Đối với Ủy ban nhân dân tỉnh:

- + Chỉ đạo Ban chỉ đạo xây dựng xã hội học tập các cấp trong tỉnh kiện toàn Ban chỉ đạo xây dựng xã hội học tập đi vào hoạt động thường xuyên có hiệu quả.

- + Chỉ đạo Sở Giáo dục và Đào tạo cùng các cơ quan chức năng có liên quan khẩn trương tham mưu cho UBND tỉnh tăng cường công tác kiểm tra, hướng dẫn, chỉ đạo hoạt động của các trung tâm học tập cộng đồng trong tỉnh, tăng cường giáo viên biệt phái về làm việc tại các trung tâm học tập cộng đồng theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

- + Chỉ đạo Sở Văn hóa - Thể thao nghiên cứu tham mưu cho UBND tỉnh đưa tiêu chuẩn “Gia đình học tập” vào một tiêu chí xếp loại “Gia đình văn hóa”, “Cộng đồng học tập” vào tiêu chí “Làng, tổ dân phố văn hóa” vì hiện nay nhiều địa phương trong tỉnh đã làm nhưng chưa có sự thống nhất chung của toàn tỉnh.

- + UBND tỉnh tạo điều kiện về chính sách tài chính và các nguồn lực cho việc triển khai Đề án 281 và Kế hoạch 848/KH-UBND với những bổ sung cụ thể do Hội Khuyến học tỉnh đề xuất trong giai đoạn 2017-2020 và những giải pháp đề ra trong quá trình thực hiện nhiệm vụ này ■